

એનેક્સર-બી (B)

(સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તા.૦૧.૦૫.૨૦૦૯ ના પરિપત્ર ક્રમાંજ: પીએડી-૧૦-૨૦૦૭-૩૩૫૩૬૪-
આરટીઆઈસેલનું બિડાણ)

પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે માનનીય સાહેબશ્રી, વડી કચેરી (પ્રોપર) તથા માનનીય સાહેબશ્રી, વહીવટી કાર્યક્ષેત્ર નાં આ સાથેની યાદી મુજબનાં જાહેર સત્તામંડળો દ્વારા માહિતી અધિકાર અધિનિયમની કલમ-૪ અંતર્ગત સ્વયં જાહેર કરવાની બાબતો " પ્રોએક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર " (P.A.D.) તૈયાર કરવામા આવી છે. અને તા. ૧/૫/૨૦૧૮ ની સ્થિતિએ તે સંશોધન વૈજ્ઞાનિકશ્રી, મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, સુરત દ્વારા અદ્યતન કરવામાં આવેલ છે. જેનું અમારા દ્વારા માહે : મે / જુન ૨૦૧૮ (વર્ષ) દરમ્યાન ઈન્સપેક્શન -કમ - ઓડિટ કરવામાં આવ્યું છે અને જે બાબતે ક્ષતિ જણાઈ હતી અગર અપુરતી વિગતો જણાઈ હતી તેની પુર્તતા કરવામાં આવી છે.

(૨) તા. ૩૦/૬/૨૦૧૮ (વર્ષ) ની સ્થિતિએ હવે કોઈ જાહેર સત્તામંડળનાં (પ્રોએક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર) ઈન્સપેક્શન -કમ - ઓડિટ બાકી રહેલ નથી.

તારીખ : ૨૨.૦૬.૨૦૧૮

મુખ્ય મથક: નવસારી

ડી.સા. સંશોધન નિયામક અને
અનુસ્નાતક વિદ્યાશાખાધ્યક્ષ,
નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી,
નવસારી.

**મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર
નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી**

અઠવા ફાર્મ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૭

માહિતીનો અધિકાર અને જાહેર સત્તામંડળોની જવાબદારીઓ કલમ-૪(૧)ખ (પ્રો-એક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર)

(તા. ૦૧/૦૫/૨૦૧૮ની પરિસ્થિતિએ)

(૧)	પોતાના વ્યવસ્થાતંત્ર, કાર્યો અને ફરજોની વિગતો;	
	(૧)	નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટીમાં સમાવેશ સાત જીલ્લાના ખેડૂતોની જરુરીયાત મુજબની જુવાર અંગે સંશોધન પ્રવૃત્તિનું આયોજન, સંકલન, મોનીટરીંગ અને અમલીકરણ
	(૨)	ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલ તમામ જુવાર સંશોધન કેન્દ્રોની સંશોધન કામગીરીઓનું આયોજન, સંકલન, માર્ગદર્શન અને મોનીટરીંગ
	(૩)	રાજ્ય સરકારશ્રી, કેન્દ્ર સરકારશ્રી અને અમુક ખાનગી સંસ્થાઓની જુવાર અંગેની સંશોધન યોજનાઓની દરખાસ્તો તૈયાર કરી યોજનાઓ મંજૂર કરાવવાની તમામ પ્રકારની પ્રવૃત્તિઓ
	(૪)	યુનિટ હેઠળ ચાલતી વિવિધ આઈસીએઆર, પ્લાન, નોન પ્લાન સંશોધન યોજનાઓ તથા તેમાં ફરજ બજાવતા અધિકારી, કર્મચારીઓને વહીવટી, હિસાબી અને તાંત્રિક બાબતોનું માર્ગદર્શન.
(૨)	પોતાના અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓની સત્તા અને ફરજો;	
	અધિકારીઓની સત્તા અને ફરજો:-	
	(૧)	અત્રેની કૃષિ યુનિવર્સિટી દ્વારા કાર્યરત જુવાર સંશોધન કેન્દ્રોની સંશોધન પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન, સંકલન અને અમલીકરણ.
	(૨)	અત્રેના કેન્દ્ર પર જુવાર અંગેના વિવિધ વિષયોના સંશોધન, મૂલ્યાંકન અને રીપોર્ટીંગની કામગીરી
	(૩)	કૃષિ મહોત્સવ , ખેડુત શીબીર વિગેરેમાં ભાગ લઈ વિસ્તરણ અંગેની કામગીરી
	(૪)	વહીવટી તથા હિસાબી અને અન્ય તાંત્રિક કામગીરી.
	કર્મચારીઓની ફરજો:-	
	(૧)	વિવિધ પ્રકારના કર્મચારીઓ દ્વારા યુનિટની તાંત્રિક, વહીવટી તથા હિસાબી કામગીરી.
	કર્મચારી/ અધિકારીની કામગીરી / ફરજો ની વિગત (ચાલુ વર્ષ ની વૈજ્ઞાનિક પ્રમાણે અખતરાઓની માહિતી એનેક્ષર-૧ મુજબ છે.)	
	કર્મચારી/ અધિકારીનું નામ અને હોદ્દો	કામગીરીની વિગત
	૧	૨
	ડૉ. બી. કે. દાવડા સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક	૧. ઈ/ચા. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(જુવાર) તરીકે હેડ ઓફ યુનિટ તરીકે કચેરીના સંશોધન, વહીવટ અને હિસાબી કામગીરી ૨. ઓલ ઈન્ડિયા કોઓર્ડીનેટેડ સોરઘમ ઈમ્પ્રુવમેન્ટ પ્રોજેક્ટ સુરતના ઓફીસર ઈનચાર્જ તરીકે ની કામગીરી ૩. પ્લાન્ટ બ્રીડીંગ વિભાગના વડા તરીકે જુવારનું બ્રીડીંગ મટીરીયલ અને દાણા તથા ધાસચારા ની જુવારના રાજ્યકક્ષાના તથા રાષ્ટ્રીય કક્ષાના અખતરાઓની કામગીરી ૪. અખતરાઓના પરીણામોનું રીપોર્ટીંગ અને વિવિધ સંશોધન સમીતીઓમાં પ્રેઝન્ટેશન ની કામગીરી ૫. પ્લાન્ટ બ્રીડીંગના તાંત્રિક પત્ર વ્યવહારની કામગીરી ૬. રાજ્ય તથા રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ અખતરાઓના મોનીટરીંગની કામગીરી ૭. કચેરીના નાણા અને ઉપાડ અધિકારી તરીકે ની કામગીરી ૮. કચેરીના જાહેર માહિતી અધિકારી તરીકે ની કામગીરી

ડા. વી.ડી. પાઠક, મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક	૧.	ઓલ ઈન્ડીયા ટ્રાયલ તેમજ બ્રીડીંગ મટીરીયલ વિકસાવવાની કામગીરી
	૨.	રાજ્યકક્ષાના ખરીફ, રવી અને ઉનાળુ ના અખતરાઓની તથા બ્રીડીંગ મટીરીયલ વિકસાવવાની કામગીરી
	૩.	રાષ્ટ્રીય કક્ષાના અખતરાઓ તથા બ્રીડીંગ મટીરીયલ વિકસાવવાની કામગીરીના રીપોર્ટીંગની કામગીરી
	૪.	હાઈબ્રીડ જાતો વિકસાવવા માટે એ,બી અને આર લાઈનોનું પરિક્ષણ અને જાળવણી
	૫.	રાજ્ય સરકાર તથા યુનિવર્સિટી તરફથી થતાં ખેડૂત ઉપયોગી કાર્યક્રમમાં માર્ગદર્શન અર્થેની કામગીરી
	૬.	હાઈબ્રીડ જાતો વિકસાવવા માટે ક્રોસીંગ પ્રોગ્રામ અને પરિક્ષણની કામગીરી
	૭.	પ્લાન્ટ બ્રીડીંગના વિભાગ-૧ ના તાંત્રીક પત્ર વ્યવહારની કામગીરી
	૮.	કચેરીના મદદનીશ જાહેર માહિતી અધિકારી તરીકે ની કામગીરી
	૯.	પ્લાન્ટ બ્રીડીંગના વિભાગ-૨ ના મદદનિશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક હસ્તકના શિયાળુ તથા ઘાસચારાના જુવારના અખતરાની કામગીરી
શ્રી એન.વી. રાદડીયા, મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક	૧.	જુવાર એન્ટોમોલોજીના રાજ્ય તથા રાષ્ટ્રીય કક્ષાના અખતરાઓની કામગીરી
	૨.	જુવારની વિવિધ કિટકો સામે પ્રતિકારક જાતો મેળવવા માટે પરિક્ષણની કામગીરી
	૩.	સ્ટોર અને ખરીદી અધિકારી તરીકેની કામગીરી
	૪.	રાષ્ટ્રીય તથા રાજ્ય કક્ષાના અખતરાઓના રીપોર્ટીંગની કામગીરી
	૫.	સ્ટેટ તથા નેશનલ અખતરાઓના મોનીટરીંગની કામગીરી
શ્રી મિતલકુમારી આઈ. પટેલ મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક	૧.	જુવાર રોગશાસ્ત્રના રાજ્ય તથા રાષ્ટ્રીય કક્ષાના અખતરાઓની કામગીરી
	૨.	જુવારની વિવિધ રોગ સામે પ્રતિકારક જાતો મેળવવા માટે પરિક્ષણની કામગીરી
	૩.	રાષ્ટ્રીય તથા રાજ્ય કક્ષાના અખતરાઓનું રીપોર્ટીંગની કામગીરી
	૪.	સ્ટેટ તથા નેશનલ અખતરાઓના મોનીટરીંગની કામગીરી
	૫.	વાહન-જીપ ગાડીની લોગબુક તેમજ તેને લગતી તમામ કામગીરી નિભાવવી
	૬.	કચેરીની ટેકનીકલ કામગીરી
ડા. પી. એસ. પટેલ મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક	૧.	જુવાર એગ્રોનોમીના રાજ્ય કક્ષાના અખતરા હાથ ધરી રીપોર્ટીંગ ની કામગીરી
	૨.	ફાર્મ મેનેજર તરીકે ની કામગીરી
	૩.	ફાર્મ મેનેજમેન્ટ હેઠળ જુવાર, ડાંગર, મગ, દિવેલા, સોયબીન, શણ, શેરડી વિગરે નું બીજ ઉત્પાદન
	૪.	ફાર્મને લગતો સઘળો પત્ર વ્યવહાર કરવાની તથા રેકાર્ડ રાખવાની કામગીરી
	૫.	જમીનને લગતા નકશા, રેવન્યુ તથા કાયદાકીય રેકાર્ડની કામગીરી
શ્રી એલ.એચ.સૈની મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક	૧.	જુવાર એગ્રોનોમીના રાજ્ય તથા રાષ્ટ્રીય કક્ષાના અખતરા હાથ ધરી રીપોર્ટીંગ ની કામગીરી
	૨.	એગ્રોનોમીના અખતરાઓના ટેકનીકલ પ્રોગ્રામની કામગીરી
	૩.	ટ્રાયએબલ સબ પ્લાન તથા વિવિધ યોજનાઓના ખેડૂત નિદર્શન હાથ ધરવા તથા તેના રીપોર્ટીંગની કામગીરી
	૪.	જુવાર પરના પ્રથમ હરોળના નિદર્શનો ખેડુતોના ખેતર પર હાથ ધરી તેના અવલોકનો લઈ રીપોર્ટીંગની કામગીરી
શ્રી બી. વી. પારેખ ખેતી અધિકારી	૧.	બ્રીડીંગ વિભાગના ખેતી અધિકારી તરીકે રાષ્ટ્રીય કક્ષાના બ્રીડીંગ અખતરાઓ તથા બ્રીડીંગ મટીરીયલ વિકસાવવાની કામગીરી
	૨.	ઓલ ઈન્ડીયાના અખતરાઓનું રીપોર્ટીંગમાં મદદ કરવાની કામગીરી
	૩.	ઓફીસની ટેકનીકલ કામગીરી

		કચેરી લાઈબ્રેરીની કામગીરી
	૪.	સી.એલ. રજીસ્ટર તથા મુલાકાત રજીસ્ટરની નિભાવણી
	૫.	ફાર્મ વિભાગના ખેતી અધિકારી તરીકેની કામગીરી
શ્રી એ.આર. જાલંદા ખેતી અધિકારી	૧.	બ્રીડીંગ વિભાગના ખેતી અધિકારી તરીકે રાજ્ય કક્ષાના બ્રીડીંગ અખતરાઓ તથા બ્રીડીંગ મટીરીયલ વિકસાવવાની કામગીરી
	૨.	અખતરાને લગતા બિયારણનું મસ્ટીપ્લીકેશન, જાળવણી તેમજ વિતરણની કામગીરી
	૩.	રાજ્ય કક્ષાના અખતરાઓના ટેકનીકલ પ્રોગ્રામની કામગીરી
	૪.	સંશોધન થયેલ જાતોનું ન્યુક્લીયસ બીજ ઉત્પાદન તથા જાળવણી.
	૫.	કચેરીના વાહનોના આર સી બુક તથા સમયસર વિમા તેમજ રજીસ્ટ્રેશન નિભાવવાની કામગીરી.
	૬.	મ્યુઝીયમની સંભાળ તથા કૃષિ મેળા/મહોત્સવમાં સ્ટોલની કામગીરી
	૭.	પ્લાન્ટ બ્રીડીંગના વિભાગ-૨ ના મદદનિશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક હસ્તકનાં તાંત્રીક પત્ર વ્યવહાર તથા બ્રીડીંગ મટીરીયલની કામગીરી
	શ્રી આર. બી. ઈનર ખેતી મદદનીશ	૧.
૨.		કચેરીના સ્ટોર કીપર તરીકે તથા તેને લગતા રજીસ્ટરો નિભાવવા તથા ખરીદીની કામગીરી, સીડ વેચાણ, ફાર્મ ઉપજ વેચાણની કામગીરી.
૩.		કચેરીના વાહન ટ્રેક્ટરોની લોગબુક તથા ખનીજતેલ વપરાશ રજીસ્ટરો નિભાવવાની કામગીરી.
શ્રી પી. ડી. વાઘ ખેતી મદદનીશ	૧.	ફાર્મમાં ફાર્મ મેનેજરની દેખરેખ હેઠળ ફાર્મ મદદનીશ તરીકેની કામગીરી
	૨.	કચેરીના ટ્રેક્ટરો તથા ટ્રેલરોની રીપેરીંગની કામગીરી.
	૩.	ફાર્મ વિભાગમાં મજૂર મસ્ટરની કામગીરી
	૪.	કુશળ શ્રમયોગીના મસ્ટરની કામગીરી
શ્રી એ. કે. ચોટલીયા ખેતી મદદનીશ	૧.	ફાર્મમાં ફાર્મ મેનેજરના માર્ગદર્શન હેઠળ ફાર્મ પર લેવાતા અખતરાઓ, બીજ ઉત્પાદન અને જનરલ વાવેતરમાં ખેતિકાર્યોની દેખરેખ
શ્રી એસ. કે. ઝોરા ખેતી મદદનીશ	૧.	ફાર્મમાં ફાર્મ મેનેજરના માર્ગદર્શન હેઠળ ફાર્મ પર લેવાતા અખતરાઓ, બીજ ઉત્પાદન અને જનરલ વાવેતરમાં ખેતિકાર્યોની દેખરેખ
શ્રી ડી.બી. પટેલ ટ્રેક્ટર ડ્રાઈવર	૧.	કચેરીના ટ્રેક્ટર ડ્રાઈવર તરીકે ફાર્મમાં વિવિધ ખેતી કાર્યોની કામગીરી
	૨.	ટ્રેક્ટર, ટ્રેલરસ તથા વિવિધ ફાર્મ ઓજારોની જાળવણી તથા રીપેરીંગ
શ્રી એસ. જે. પટેલ સિનીયર ક્લાર્ક	૧.	કેશબુક નિભાવવાની કામગીરી
	૨.	પગારબીલ તેમજ લગતા રજીસ્ટરો નિભાવવા.
	૩.	બજેટ તેમજ ગ્રાન્ટની કામગીરી.
	૪.	પી.એફ. પાસબુક નિભાવવી.
	૫.	બેંક તથા ટ્રેઝરી સાથે તમામ નાણાકીય લેવડ- દેવડની કામગીરી
	૬.	ઓડીટની કામગીરી તેમજ રેકોર્ડ જાળવવો.
	૭.	હિસાબી રેકોર્ડ જાળવણી તેમજ હિસાબને લગતી માહિતી પુરી પાડવી.
	૮.	પે-એબલ ડી.સી.બીલ, એબસ્ટ્રેક્ટ બીલ, એન.પી.ડી.સી.બીલ, પી.એફ. પેશગી બીલ બનાવવાની કામગીરી તેમજ તેને લગતાં રજીસ્ટરો નિભાવવા
	૯.	પેશગીઓને લગતાં રજીસ્ટરો નિભાવી જાળવવાની કામગીરી
	૧૦.	કન્ટ્રીજન્સી ખર્ચ વર્ગીકરણના રજી. નિભાવવા તેમજ હિસાબી અધિકારીની કચેરી સાથે મેળવણું કરવાની કામગીરી
	૧૧.	ઓડીટની કામગીરીમાં મદદ કરવી.
	૧૨.	કેમ્પસ તરફથી સ્ટેશનરીની મેળવવી, જાળવણી તેમજ રજીસ્ટર નિભાવવાની

			કામગીરી
	શ્રી ડી.જે.ગાયવાલા, જૂનીયર કલાર્ક	૧.	આઉટવર્ડ, ઈનવર્ડ રજી. નિભાવવા
		૨.	ટપાલ ટીકીટની જાળવણી તેમજ તેને લગતાં રજી. નિભાવવા
		૩.	અધિ./કર્મ.શ્રીઓની સેવાપોથી નિભાવી જાળવણીની કામગીરી.
		૪.	પેન્શન કેસ અંગેની તમામ કામગીરી
		૫.	ઓડીટની કામગીરીમાં મદદ કરવી.
		૬.	પી.એફ.પેશગી મંજૂરી કેસની કામગીરી
		૭.	ગુજરાતી-અંગ્રેજી ટાઈપની કામગીરી
		૮.	પ્રવાસ કાર્યક્રમ/ડાયરી મંજૂરી અંગેની કામગીરી તેમજ ફાઈલ નિભાવવી.
		૯.	સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(જુવાર)ના ટેન્ટેટીવ ટુર પ્રોગ્રામની કામગીરી
		૧૦.	વહીવટી રેકર્ડની જાળવણી કરવી તેમજ માહિતી પુરી પાડવી.
		૧૧.	ખાનગી ટપાલ તથા રજીસ્ટર નિભાવવું.
(૩)	દેખરેખ અને જવાબદારીના માધ્યમ સહિત નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં અનુસરવાની કાર્યરીતિ;		
	યુનિટની ખાતે ફરજ બજાવતા અધિકારીઓ તથા કર્મચારીઓની તમામ સંશોધનને લગતી કામગીરી તેમજ વહીવટી તથા હિસાબી કામગીરી સંશોધન વૈજ્ઞાનિકશ્રી(જુવાર) ના માર્ગદર્શન હેઠળ કરવામાં આવે છે.		
(૪)	પોતાના કાર્યો બજાવવા માટે પોતે નક્કી કરેલા ધોરણ;		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ સંઘ તથા રાજ્ય સ્તરની સંશોધન અંગેની કમીટીમાં નક્કી થયા મુજબ સંશોધન કાર્યક્રમો કરવા . ➤ ખેડૂતોની માંગો અને જરૂરિયાત મુજબ જુવારની દાણાં અને ઘાસચારાની જાતોમાં સંકરણ કાર્યક્રમ હાથ ધરીને નવી જાતો વિકસાવવાની કામગીરી ➤ સંઘ સરકાર સ્તરની સંશોધન કમીટીમાં નક્કી થયા મુજબ નિર્દેશનો આપવાની કામગીરી ➤ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડીનશ્રી દ્વારા ફાળવવામાં આવેલ અનુસ્નાતક કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન અને શિક્ષણ આપવાની કામગીરી ➤ સરકારશ્રીની યોજનાઓ મુજબ વિસ્તરણ તથા વિવિધ ખેડૂત ઉપયોગી કામગીરી ➤ ખેડૂતોના પ્રશ્નોનું સ્થળ પર જઈ નિકાલની કામગીરી 		
(૫)	પોતાના કાર્યો બજાવવા માટે પોતાની પાસેના અથવા પોતાના નિયંત્રણ હેઠળના અથવા પોતાના કર્મચારીઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા નિયમો, વિનિયમો, સૂચનાઓ, નિયમસંગ્રહો અને રેકર્ડ		
	કૃષિ યુનિવર્સિટીની સ્ટેચ્યુટરી જાગવાઈઓ મુજબ નિયમો, વિનિયમો અને સૂચનાઓને અનુસરવામાં આવે છે તેમજ માન. રાજ્ય સરકારશ્રીના કૃષિ અને સહકાર વિભાગના આદેશો અનુસાર કામગીરી કરવામાં આવે છે તથા હિસાબી કામગીરીનું લોકલ ફંડ ઓડીટરશ્રી દ્વારા ઓડીટ કરાવવામાં આવે છે.તેમજ અત્રેની એકમ દ્વારા જરૂરી રજીસ્ટરો નિભાવવામાં આવે છે જેવા કે, ડેડસ્ટોક, સ્ટોર રોજમેન્ટ, સ્ટોર ખાતાવહી, ચીજવસ્તુ વપરાશ, મંજૂરી, લેબરસીટ, હાજરીપત્રક, ખેત પેદાશ સોંપણી પત્રક, ઉત્પાદન રજીસ્ટર, કચેરીમાં નાણા ભરવાનું પત્રક, રીપેરીંગ રજીસ્ટર, લોગબુક અને હીસ્ટ્રીસીટ, પરચૂરણ રજા, ટપાલ આવક જાવક તથા હિસાબી રજીસ્ટરો જેવા કે કેસબુક,રસીદ બુક, ખર્ચનું રજીસ્ટર વિગેરે રેકર્ડની નિભાવણી કરવામાં આવે છે.		
(૬)	પોતાની પાસે અથવા પોતાના નિયંત્રણ હેઠળ હોય તેવા દસ્તાવેજોના વર્ગોનું પત્રક;		
	<ul style="list-style-type: none"> ● વૈજ્ઞાનિકશ્રીઓ પાસે અખતરાઓના અવલોકન રજીસ્ટરો, ટેકનીકલ પ્રોગ્રામ ની ફાઈલ, સંશોધન અહેવાલ, પ્રગતી અહેવાલ વિગેરેના રજીસ્ટર-પત્રકો. ● ટેકનીકલ કર્મચારીશ્રીઓ પાસે ખેત પેદાશ સોંપણી પત્રક, લેબર મસ્ટર, ડેડસ્ટોક, સ્ટોર રોજમેન્ટ, સ્ટોર ખાતાવહી, ચીજવસ્તુ વપરાશ, મંજૂરી, લેબરસીટ, હાજરીપત્રક, ઉત્પાદન રજીસ્ટર, કચેરીમાં નાણા ભરવાનું પત્રક, રીપેરીંગ રજીસ્ટર, લોગબુક અને હીસ્ટ્રીસીટ. ● વહીવટી નાણાકીય ટેબલ સંભાળતા કર્મચારીઓ પાસે પરચૂરણ રજા, ટપાલ આવક જાવક તથા હિસાબી રજીસ્ટરો જેવા કે કેસબુક,રસીદ બુક, ખર્ચનું રજીસ્ટર વિગેરે રેકર્ડની નિભાવણી કરવામાં આવે છે. ● જે.આર.એફ./એસ.આર.એફ./આર.એ./રોજમદારનાં કોન્ટ્રાક્ટ્યુલ રજીસ્ટર, રીસર્ચ પેપર રજીસ્ટર, ભલામણ રજીસ્ટર, સેમીનાર/સીમ્પોઝીયમ/કોન્ફરન્સ/વર્કશોપ/શોર્ટ ટર્મ ટ્રેનીંગ/સમર એન્ડ વિન્ટર સ્કુલ ટ્રેનીંગ/ઓરોએન્ટેશન ટ્રેનીંગ/રીફ્રેશર કોર્સ/અન્ય કોર્સ માટેનું રજીસ્ટર, જમીન/પાણી પૃથ્થકરણ રજીસ્ટર. ● અધિકારી કર્મચારીઓની ફરજની મહીતી મુદ્દા નં.-૨ મુજબ છે અને વૈજ્ઞાનિક પ્રમાણે ચાલુ વર્ષના 		

અખતરાઓની માહિતી એનેક્ષર-૧ મુજબ છે.

(૭) તેની નીતિ ઘડતરના અથવા તેના અમલીકરણના સંબંધમાં જનતાના સભ્યો સાથે વિચારવિનિયમ માટે અથવા તેમના દ્વારા રજૂઆત માટેની વિદ્યમાન કોઈ વ્યવસ્થાની વિગતો,
 ઝોનલ કક્ષાની સંશોધન કમીટીમાં ખેડૂતોના પ્રતિનિધિઓ અને સરકારશ્રીના ખેડૂતો સાથે સીધા સંકળાયેલા વિતરણના અધિકારીઓની રજૂઆતો મુજબ ખેડૂત ઉપયોગી સંશોધન કાર્યક્રમો અખતરાઓનું આયોજન કરી તે મુજબના ટેકનીકલ પ્રોગ્રામની રીસર્ચ કાઉન્સિલમાં અનુમતી મેળવી તે મુજબ સંશોધનની નવી કામગીરી હાથ ધરવામાં આવે છે.

(૮) તેના ભાગ તરીકે અથવા તેની સલાહના હેતુ માટે બે અથવા તેથી વધુ વ્યક્તિઓના બનેલા બોર્ડ, કાઉન્સિલો, સમિતિઓ અને બીજા મંડળોનું પત્રક અને તે બોર્ડ, કાઉન્સિલો, સમિતિઓ અને બીજા મંડળોની બેઠકો લોકો માટે ખુલ્લી છે કે કેમ અથવા તેવી બેઠકોની કાર્યનોંધો લોકોને મળવાપાત્ર છે કે કેમ;
 ઝોનલ કક્ષાની સંશોધન કમીટી ખેડૂતોના પ્રતિનિધિઓ અને સરકારશ્રીના ખેડૂતો સાથે સીધા સંકળાયેલા વિતરણના અધિકારીઓની બનેલી હોય છે. તથા યુનિવર્સિટી તથા રાજ્ય કક્ષાની રીસર્ચ કાઉન્સિલ કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો તથા કૃષિ વિભાગના ઉચ્ચ અધિકારીઓની બનેલી હોય છે. જેની કાર્યનોંધ યુનિવર્સિટી કક્ષાએથી તૈયાર થતી હોય છે અને આ કેન્દ્ર દ્વારા તેનો અમલ કરવાનો હોય છે. આથી આ કેન્દ્રને આ મુદદો લાગુ પડતો નથી.

(૯) તેના અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓની માહિતી પુસ્તિકા;
 યુનિવર્સિટી દ્વારા "સંપર્ક સેતુ" નામની માહિતી પુસ્તિકા અલગથી બહાર પાડવામાં આવેલ છે. તેમજ તેની માહિતી યુનિવર્સિટીની વેબ સાઈટ પર ઉપલબ્ધ છે.

(૧૦) તેના વિનિયમોમાં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે વળતરની પદ્ધતિ સહિત તેના દરેક અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓને મળતાં માસિક મહેનતાણા;
 દરેક કર્મચારી અને અધિકારીશ્રીઓને સરકારશ્રીમાં અમલી પગારપંચ અને સરકારશ્રીના નિતિ નિયમો મુજબ મહેનતાણાં ચુકવવામાં આવે છે. જે એનેક્ષર -૨ માં દર્શાવેલ છે.

(૧૧) તમામ યોજનાઓ, સૂચિત ખર્ચ અને ચુકવેલા નાણાં પરના અહેવાલોની વિગતો દર્શાવતી, તેની દરેક એજન્સીને ફાળવેલ અંદાજપત્ર

સરકારશ્રીના કૃષિ અને સહકાર વિભાગ દ્વારા વિવિધ પ્લાન તથા નોન પ્લાન યોજનાઓનું બજેટ મંજૂર કરી યુનિવર્સિટી દ્વારા વિવિધ યોજનાઓ પ્રમાણે આયોજન અધિકારીશ્રી તથા હિસાબી અધિકારી-વ-હિસાબ નિયામકશ્રી મારફત ફાળવવામાં આવે છે. આ ફાળવેલ ગ્રાન્ટ મુજબ નાણાંકીય વર્ષ દરમ્યાન ખર્ચ કરવામાં આવે છે અને વર્ષના અંતે યુનિવર્સિટી દ્વારા સંયુક્ત અહેવાલ તૈયાર કરવામાં આવે છે. હિસાબી અહેવાલ અત્રેની યુનિવર્સિટીના હિસાબી અધિકારી-વ-હિસાબ નિયામકશ્રી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે, જેને સરકારશ્રીમાં રજૂ કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત આઈસીએઆર યોજનાઓની ડાયરેક્ટર,ઈન્ડીયન ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મીલેટસ રીસર્ચ, હૈદરાબાદ દ્વારા વિવિધ આઈસીએઆરની ગ્રાન્ટ મંજૂર કરી અત્રેના કેન્દ્રને ફાળવવામાં આવે છે. આ ફાળવેલ ગ્રાન્ટ મુજબ નાણાંકીય વર્ષ દરમ્યાન ખર્ચ કરવામાં આવે છે અને વર્ષના અંતે ગ્રાન્ટ વપરાશ પ્રમાણપત્ર હિસાબી અધિકારી-વ-હિસાબ નિયામકશ્રી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે અને ડાયરેક્ટર,ઈન્ડીયન ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મીલેટસ રીસર્ચ, હૈદરાબાદ મારફત આઈસીએઆરમાં રજૂ કરવામાં આવે છે.

નાણાકીય વર્ષ-૨૦૧૮-૧૯ ની ગ્રાન્ટ તા. ૦૧/૦૫/૨૦૧૮ ની પરિસ્થિતિએ.

5006 Non Plan			On 01/05/2018
	Proposed grant	Expenditure	Balance
Pay Allowance	1235000	141150	1093850
Recurring	37000	7000	30000
Non-Recurring	0	0	0
Total	1272000	148150	1123850
7081-B Non Plan			On 01/05/2018
	Proposed grant	Expenditure	Balance
Pay Allowance	938000	137776	800224
Recurring	0	0	0
Non-Recurring	0	0	0
Total	938000	137776	800224
12006 Plan			On 01/05/2018
	Alloted grant	Expenditure	Balance
Pay Allowance	3904000	403750	3500250

	Recurring	685000	52510	632490
	Non-Recurring	0	0	0
	Total	4589000	456260	4132740
	12946 -D Plan			On 01/05/2018
		Proposed grant	Expenditure	Balance
	Recurring	0	0	0
	Total	0	0	60000
	2006 ICAR			On 01/05/2018
		Proposed grant	Expenditure	Balance
	Pay Allowance	2007600	768319	1239281
	Recurring	0	0	0
	Non-Recurring	0	0	0
	Total	2007600	768319	1239281
(૧૨)	ફાળવેલ રકમો સહિત સબસીડી કાર્યક્રમોની અમલ બજવણીની રીત અને એવા કાર્યક્રમોના લાભાર્થીઓની વિગતો.			
	આર્થિક સહાય આપવામાં આવતી નથી પરંતુ નવી ટેકનોલોજીના વિસ્તરણ માટે ખેડૂતોને નિદર્શન અંતર્ગત ઈનપુટસ આપવામાં આવે છે.			
(૧૩)	તેણે આપેલ છૂટછાટો, પરવાનગીઓ અથવા અધિકૃતિઓ મેળવનારાની વિગતો;			
	ઉપરોક્ત મુદ્દો અત્રેના કેન્દ્રને લાગુ પડતો નથી.			
(૧૪)	ઈલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપમાં તેને ઉપલબ્ધ અથવા તેની પાસેની માહિતીને લગતી વિગતો ;			
	www.nau.in ઉપર ઉપલબ્ધ છે.			
(૧૫)	જાહેર ઉપયોગ માટે નિભાવવામાં આવતા હોય, તો તેવા ગ્રંથાલય અથવા તેના વાંચનકક્ષના કામકાજના કલાકો સહિતની માહિતી મેળવવા માટે નાગરિકોને ઉપલબ્ધ સુવિધાઓની વિગતો;			
	અત્રેની કેન્દ્ર ધ્વારા ખેડૂતોપયોગી વિવિધ કૃષિ સાહિત્યો બહાર પાડવામાં આવે છે અને આ સાહિત્યો ખેડૂતોને વિના મુલ્યે વહેંચણી કરવામાં આવે છે. અત્રેના કેન્દ્ર ખાતે આવતાં મુલાકાતીઓને જરૂરી સમજણ આપવામાં આવે છે. અત્રેના કેન્દ્ર ખાતે એક મ્યુઝીયમ પણ બનાવવામાં આવેલ છે જેમાં જુવારની વિવિધ જાતો અને વિવિધ ટેકનોલોજીને લગતા નમુના ચાર્ટસ વિગેરે પ્રદર્શિત કરેલા છે. જે મુલાકાતીઓ કચેરી સમય દરમ્યાન જોઈ શકે છે.			
(૧૬)	જાહેર માહિતી અધિકારીઓના નામો, હોદ્દો અને બીજી વિગતો ;			
	જાહેર માહિતી અધિકારીનું નામ:- ડૉ. બી. કે. દાવડા હોદ્દો:- ઈ/યાં સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(જુવાર) મોબાઈલ નંબર: ૦૯૩૭૭૫૬૭૦૦૦	મદદનીશ જાહેર માહિતી અધિકારીનું નામ:- ડો. વી. ડી. પાઠક હોદ્દો:- મદદનીશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(બ્રિડીંગ) મોબાઈલ નંબર: ૦૯૭૨૪૩૦૨૫૭૧		
	કચેરીનું નામ:- સંશોધન વૈજ્ઞાનિકશ્રી(જુવાર)ની કચેરી, મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, સુરત.૩૯૫ ૦૦૭, ફોન નંબર:(૦૨૬૧)૨૬૬૮૧૩૨			
(૧૭)	ઠરાવવામાં આવે તેવી બીજી માહિતી; પ્રસિધ્ધ કરવી જોઈશે અને ત્યારપછી દર વર્ષે આ પ્રકાશનોને અદ્યતન કરવા જોઈએ.			
	- હા - ૧લી મે એ તથા જરૂરીયાત મુજબ અદ્યતન કરવામાં આવશે			

એનેક્ષર-૧

ચાલુ વર્ષના વૈજ્ઞાનિક પ્રમાણે અખતરાઓની યાદી

1	Dr. B. K. Davda, Assoc. Res. Sci. & Head of Plant Breeding Department, Total 34 experiments as per detail given below under two sub-section (A) AICSIP section 15 trials and (B) State section 19 trials.	
2	(A)	Dr. V. D. Pathak- AICSIP section, 15 trials
		Grain Sorghum, SS & HBT
	Br-1	Initial Varietal Trial (Grain sorghum)
	Br-2	Advanced Varietal Trial (Grain sorghum)
	Br-3	Initial Hybrid Trial (Grain sorghum)
	Br-4	Advanced Hybrid Trial (Grain sorghum)
	Br-5	Initial-cum-Advanced Varietal and Hybrid Trial(Sweet sorghum)
	Br-6	High Biomass Trial
	Br-7	Preliminary evaluation trial of hybrids.
		Forage Sorghum
	Br-8	Initial and Advanced Varietal and Hybrid Trial (MC) on forage sorghum
	Br-9	Advanced Varietal Hybrid Trial (SC) on forage sorghum
	Br-10	Initial Varietal Hybrid Trial (SC) on forage sorghum
		Breeding Materials
	Br-11	Germplasm maintenance collection, evaluation and maintenance (Fodder sorghum and Sweet sorghum)
	Br-12	Evaluation of Germplasm received from IIMR
	Br-13	A, B and R line collection and maintenance AB line
	Br-14	Crossing Programme [MS based]
	Br-15	Evaluation of ICRISAT materials
	(B)	Dr. V. D. Pathak, Prof. Mitalkumari I. Patel, A. R. Jalandra ARS.,State Section, 19 trials
		Grain & Dual Sorghum- Prof. Mitalkumari I. Patel
	Br-16	Large Scale Varietal Trial on Grain & dual Sorghum
	Br-17	Small Scale Varietal Trial on Grain& dual Sorghum
	Br-18	Preliminary Evaluation Trial on Grain & dual Sorghum
	Br-19	Preliminary Evaluation Trial on Grain Sorghum (Early Summer)
	Br-20	Small Scale Varietal Trial on Grain Sorghum (Early Summer)
		Forage Sorghum- Dr. V. D. Pathak
	Br-21	Large Scale varietal trial on forage sorghum (single cut)
	Br-22	Small scale varietal trial on forage sorghum (single cut)
	Br-23	Preliminary Evaluation trial on forage sorghum (single cut)
		Breeding Materials- A. R. Jalandra
	Br-24	Evaluation of F5 & further Generation to develop Grain Sorghum kharif genotype
	Br-25	Evaluation of F5 & further generation to develop Fodder Sorghum
	Br-26	Germplasm maintenance collection, evaluation and maintenance (Grain sorghum)
	Br-27	Evaluation of F4 generation Set-I to develop rabi high yielding genotype
	Br-28	Evaluation of F4 generation Set-II to develop Rabi genotype with grain quality as like Nizer Goti
	Br-29	Evaluation of F4 Set-III generation to develop Hudda type genotype
	Br-30	Evaluation of F4 Generation- Grain [To develop rabi high yielding genotype]
	Br-31	Evaluation of F4 Generation - Grain [To develop rabi genotype with grain quality]

		Br-32	Germplasm collection, maintenance and Evaluation for Rabi sorghum.
		Br-33	New Germplasm collection from local Nizer Goti and BP-53 to develop better grain quality rabi genotype
		Br-34	New Germplasm collection from Wani local to develop Hudda variety
3	Dr.Prakash S. Patel, Asstt. Res. Sci., Agronomy, 1 trials		
	1	Integrated nitrogen management in kharif grain sorghum (AGT 5)	
	2	Farm Management	
4	Prof. L. H. Saini, Asstt. Res. Sci., Agronomy, 6 trials + 20 FLDs		
	1	Fertilizer x Genotype Interaction in a rainfed environment (Grain Sorghum) 1 KA	
	2	Intercropping studies in kharif grain Sorghum (9K)	
	3	Response of multicut forage sorghum to varied phosphorus and potassium levels (4KF)	
	4	Soil test based fertilizer recommendation for targeted yields of Sorghum on farmer's field (AGT-6)	
	5	Weed management in Kharif Sorghum (AGT-4)	
	6	Studies on intercropping of grain legumes in Sorghum (AGT 7)	
	7	Kharif sorghum FLDs (10 hactor)	
	8	Rabi sorghum FLDs (10 hactor)	
5	Prof. N. V. RADADIYA, Asstt. Res. Sci., Entomology 18 trials		
	1	Evaluation of AHT (GS lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	2	Evaluation of AVT (GS lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	3	Evaluation of IHT (GS lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	4	Evaluation of IVT (GS lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	5	Evaluation of IAVHT(MC lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	6	Evaluation of IAVHT (SC lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	7	Evaluation of IAVHT (SS lines) for shoot fly and stem borer resistance	
	8	Evaluation of SPN lines for shoot fly and stem borer resistance	
	9	Testing of new molecules for seed treatment(Shoot fly)	
	10	Testing of Granular Insecticides for Stem Borer management	
	11	IPM of Sorghum Pest	
	12	Pest Survey in Farmers Fields	
	13	Screening for shoot fly and stem borer tolerance entry in LSVT trial of Fodder sorghum	
	14	Screening for shoot fly and stem borer tolerance entry in LSVT trial of Grain sorghum	
	15	Evaluation of Different Modules for Pest Managements in Sorghum	
	16	Assessment of the crop loss due to insect-pests and diseases in sorghum	
	17	To know the losses in sorghum due to store grain pests in storage	
	18	Evaluation of different Oils against shoot fly	
6	Prof. Mitalkumari I. Patel, Asstt. Res. Sci., Pathology 10 trials		
	1	Screening of AHT (GS) material for disease resistance	
	2	Screening of AVT (GS) material for disease resistance	
	3	Screening of IAVHT (MC) material for disease resistance	
	4	Screening of AVHT (SC) material for disease resistance	
	5	Screening of IVHT (SC) material for disease resistance	
	6	Screening of NGN material for disease resistance	
	7	Screening of AVN material for disease resistance	
	8	Bio- management of Grain mold	
	9	Disease Survey	
	8	Screening of LSVT Fodder Sorghum for disease resistance	
	9	Screening of LSVT Grain sorghum for disease resistance	
	10	Isolation and variability study of different isolates of <i>Colletotrichum</i> causing anthracnose of Sorghum under area of South Gujarat	

એનેક્ષર-૨

બજેટ સદર	કર્મચારી/ અધિકારીનું નામ	હોદ્દો	માસીક મેહનતાણા રકમ								
			બેજીક	ગ્રે.પે	ડીએ	એસ.પી	એચ આર એ	એમ એ	સી એલ એ	અન્ય	કુલ
૫૦૦૬	શ્રી. આર. બી. ટંનર	ખેતી મદદનીશ	28700	0	1435	0	0	300	240	0	30675
	શ્રી એ. કે. ચોટલીયા	ખેતી મદદનીશ	19950	0	0	0	0	0	0	0	19950
	શ્રી એસ. કે. ઝોરા	ખેતી મદદનીશ	19950	0	0	0	0	0	0	0	19950
૨૦૦૬	ડૉ. બી. કે. દાવડા	સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(બ્રીડીંગ)	40240	9000	66966	0	0	300	240	0	116746
	પ્રો. એન.વી. રાદડીયા	મદદ.સંશોધન વૈજ્ઞાનિક (એન્ટો)	16920	6000	31171	0	0	300	240	0	54631
	પ્રો. મિતલ આઈ.પટેલ	મદદ.સંશોધન વૈજ્ઞાનિક (પેથો)	15600	6000	29376	0	4320	300	240	0	55836
	પ્રો.એલ.એચ.સૈની	મદદ.સંશોધન વૈજ્ઞાનિક (એગ્રો)	16920	6000	31171	0	0	300	240	0	54631
	કુ. બી.વી. પારેખ	ખેતી અધીકારી	38090	0	0	0	0	0	0	0	38090
	શ્રી એ. આર. જાલંદા	ખેતી અધીકારી	38090	0	0	0	0	0	0	0	38090
	શ્રી પી. ડી. વાઘ	ખેતી મદદનીશ	19950	0	0	0	0	0	0	0	19950
૭૦૮૧-બી	ડૉ. વી.ડી.પાઠક	મદદ.સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(બ્રીડીંગ)	20630	6000	36217	175	5326	300	240	0	68888
૧૨૦૦૬	ડો. પી. એસ. પટેલ	મદદ. સંશોધન વૈજ્ઞાનિક (એગ્રો)	18320	6000	33075	0	4864	300	240	0	62799
	શ્રી એસ. જે. પટેલ	સીનીયર કલાર્ક	33300	0	1665	0	2560	300	240	75	38140
	શ્રી ડી.જે. ગાયવાલા	જુનીયર કલાર્ક	19900	0	995	0	1546	300	150	1600	24491
	શ્રી ડી.બી. પટેલ	ટ્રેક્ટર ડ્રાયવર	46800	0	2340	75	0	300	240	50	49805
	શ્રી એસ.આર. શેડગે	પટાવળા	24900	0	1245	0	0	300	95	100	26640

Good Agricultural Practises (GAP) for Grain and Fodder Sorghum

:: દાણાની જુવારની ખેતી પદ્ધતિ ::

૧.	જમીનની તૈયારી	:	<ul style="list-style-type: none"> ■ એક હળખેડ તથા બે કરબખેડ દ્વારા ૧૦-૧૫ સે.મી. ઊંડી ખેડ કરી જમીન ભરભરી કરી સમારથી સમતળ કરવી. ■ ખરીફ ઋતુ મા વાવણી મોડી થવાના સંજોગોમાં ખેતર નિંદામણ મુક્ત રાખવા, કરબથી ખેડ કરવી. ■ હેક્ટર દીઠ ૮ થી ૧૦ ટન છાણીયુ ખાતર ખેડ અગાઉ નાંખવું. 	
૨.	જાતની પસંદગી	:	<p>ખરીફ તથા ઉનાળુ ઋતુ માટે</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ સુધારેલી જાતો :- જીજે ૩૮, જીજે ૩૯, જીજે ૪૨, ગુજરાત નવસારી જુવાર-૧, સીએસવી ૨૩ અને સીએસવી ૨૭ ■ સંકર જાતો :- સીએસએચ-૧૬, સીએસએચ-૨૫ અને સીએસએચ-૩૦ રવી ઋતુ માટે ■ સ્થાનિક તથા સુધારેલી જાતો :- જીજે ૩૮, બીપી-૫૩, સીએસવી ૨૨ અને સીએસવી ૨૯આર ■ સંકર જાતો :- સીએસએચ-૧૫-આર ની પસંદગી કરવી. 	
૩.	વાવણીનો સમય	:	<ul style="list-style-type: none"> ■ ખરીફ :- જૂન-જુલાઈ, ■ રવી :- સપ્ટેમ્બરનાં પહેલા પખવાડિયાં ■ ઉનાળુ :- જાન્યુઆરી માં કરવું. 	
૪.	બિયારણનો દર	:	૮ થી ૧૦ કિ.ગ્રા. / હેક્ટર	
૫.	બિયારણની માવજત	:	બીજને વાવતાં પહેલાં થાયોમિથોકામ ૩૦ % દવા ૩ ગ્રામ પ્રતિ એક કિલો બીજ પ્રમાણે પટ આપવો.	
૬.	વાવણી અંતર	:	બે હાર વચ્ચે ૪૫ સે.મી અને બે છોડ વચ્ચે ૧૫ સે.મી અંતર રાખવું	
૭.	ખાતર	રાસાયણિક ખાતર (કિ.ગ્રા./હે)		
		નાઈટ્રોજન	ફોસ્ફરસ	પોટાશ
	પાયામાં	૪૦	૪૦	૦૦
	પુર્તિ ખાતર (૩૦ થી ૩૫ દિવસે)	૪૦	૦૦	૦૦
	કુલ	૮૦	૪૦	૦૦
૮.	<p>નિંદામણ અને આંતરખેડ :</p> <p>જુવારના પાકમાં નિંદામણ નિયંત્રણ માટે જ્યારે પાક ૨૫ થી ૩૦ દિવસનો થાય તથા જમીનમાં વરાપની પરિસ્થિતિ આવે ત્યારે એક આંતરખેડ અને જરૂરીયાત મુજબ બે થી ત્રણ વખત હાથથી નિંદામણ કરાવવું. જુવારનાં પાકને ૪૫-૫૦ દિવસ સુધી નિંદામણ મુક્ત રાખવો જરૂરી છે.</p>			

૯.	<p>પિયત :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ જુવારનાં પાકને ૪-૫ પિયતની જરૂર રહે છે. ▪ પ્રથમ પિયત વાવણી વખતે આપવું ત્યાર બાદ બીજું પિયત એક અઠવાડિયા બાદ આપવું. આ બંને પિયત હળવા આપવા ▪ બાકીના પિયત ૨૦ થી ૨૪ દિવસનાં અંતરે આપવા. ▪ પાકની કટોકટી અવસ્થા જેવીકે ફુલ ગાંઠ અવસ્થા અને દુધિયા દાણા ભરાવવાના સમયે ભેજની ખેંચના પડે તે જોવું. <p>→ જો ચોમાસામાં પાછલાં વરસાદની ખેંચ હોય તો કટોકટી અવસ્થા જેવી કે ફુલ ગાંઠ અવસ્થા, તેમજ ડુંડા નિકળવાના સમયે અને દાણા બંધાય ત્યારે પિયત આપવું.</p>	
૧૦	<p>બડધા પાક :</p> <p>આ માટે પાકને જમીનથી ૫ થી ૭ સે.મી. ઉંચાઈએથી કાપી પિયત આપવું. બડધાપાકને ૪-૬ પિયત આપવાની જરૂરીયાત રહે છે. બડધાપાકમાં એક સરખી ઉંમરના પીલા રાખવાથી વધારે ઉત્પાદન મળે છે.</p>	
૧૧	<p>જુવારમાં આંતરપાક :</p> <p>જુવારમાં આંતરપાક તરીકે તુવેરનો પાક ખુબજ અનુકૂળ જણાયો છે. જેમાં બે લાઈન જુવાર અને એક લાઈન તુવેરની રાખી ૪૫ સે.મી.ના અંતરે વાવેતર કરવાની ભલામણ છે.</p>	
૧૨.	<p>પાક સંરક્ષણ:-</p>	
	<p>જીવાત</p>	<p>નિયંત્રણ</p>
	<p>સાંઠાની માખી</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • બીજનો દર વધુ રાખવો(૧૦ થી ૧૨ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હે. પ્રમાણે) • એક કિ.ગ્રા. બીજ દીઠ થાયોમેથાકઝોન ૩૦% એફ.એસ.૩ ગ્રામ અથવા ૧૦ ગ્રામ ઈમીડાકલોરપ્રીડ ૪૮% એફ.એસ પ્રતિ કિલો પ્રમાણે બધા જ બીજને દિવેલ સાથે મેળવ્યા બાદ પટ આપવો. <li style="text-align: center;">અથવા • વાવેતર વખતે કાર્બોફ્યુરાન ૩% દાણાદાર દવા હેક્ટરે ૩૦ કિ.ગ્રા. ચાસમાં નાખવી. • બિયારણને આ માવજત આપી સંગ્રહી રાખવાથી તેની સ્ફુરણશક્તિ ઘટતી હોય છે. આથી બિયારણને વાવતાં પહેલાં જ માવજત આપવી.
	<p>ગાભમારાની ઈયળ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • જુવારનો પાક લેતા પહેલાં આગળનાં પાકના જડીયા, મુળીયા, થડ વિગેરે અવશેષો વીણી લઈ તેનો નાશ કરવો. અને ખેતર સ્વચ્છ બનાવવું. • એક કિ.ગ્રા બીજ દીઠ ૧૦ ગ્રામ થાયોમેથાકઝોન ૩૦% એફ.એસ. દવાને દિવેલ સાથે મેળવ્યા બાદ પટ આપવો. • પાકમાં હેક્ટર દીઠ ફોરેટ ૧૦% દાણાદાર દવા ૧ કિલો પ્રમાણે છોડની ભુંગળીઓમાં આપવી. • ઉભાપાકમાં ૭, ૧૪ અને ૨૧ માં દિવસે પ્રતિ હેક્ટરે ૫ લાખ જેટલી ટ્રાઈકોગ્રામા ભમરી છોડવી.

<p>કણસલાની ઈયળ</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● આ જીવાતનો ઉપદ્રવ જોવા મળે ત્યારે એચએનપીવી જૈવિક દવાનો ૨૫૦ એલઈ પ્રતિ હેક્ટર પ્રમાણે બે છંટકાવ કરવો. પ્રથમ છંટકાવ કુલ અવસ્થાએ જ્યારે બીજો છંટકાવ દાણા ભરાવાની અવસ્થાએ કરવો. ● વાવણી બાદ ઉભાપાકમાં ૭, ૧૪ અને ૨૧ માં દિવસે પ્રતિ હેક્ટરે ૫ લાખ જેટલી ટ્રાઈકોગ્રામા ભમરી છોડવી.
<p>કણસલાનાં ચુસીયા</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● જો કુલ અવસ્થાએ ઉપદ્રવ જણાય તો ત્યારે ડાયમેથોએટ ૩૦% ઈસી દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ૧૫ મી.લી નાં પ્રમાણમાં ઓગાળી છાંટવી અને ત્યારબાદ ૧૦ મા દિવસે બીજો છંટકાવ કરવો. ● આ જીવાતનો ઉપદ્રવ જોવા મળે ત્યારે કોઈપણ લીમડાયુક્ત દવાનો છંટકાવ કરવો.
<p><u>રોગ</u></p>		<p><u>નિયંત્રણ</u></p>
<p>દાણાની ફુગ</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● દાણાને અડધા કલાક માટે ગરમ પાણીમાં ડુબાડી રાખવા જેથી ફુગનો નાશ થશે અને રોગીષ્ટ દાણા પાણીમાં તરવા લાગશે. ઉપર તરી આવેલ રોગીષ્ટ દાણા દુર કરવા. ● એકમ વિસ્તાર દીઠ છોડની સંખ્યા જાળવવી. ● પરિપક્વ અવસ્થાએ પાકની કાપણી કરવી.
<p>જુવારનો મધિયો</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● વાવેતર માટે તંદુરસ્ત બીજનો ઉપયોગ કરવો. ● દાણાને ૫% મીઠાના દ્રાવણમાં ડુબાડી રાખવા જેથી રોગીષ્ટ દાણા પાણીમાં તરવા લાગશે. ઉપર તરી આવેલ રોગીષ્ટ દાણા દુર કરવા. ● વાવેતર જૂન માસના પ્રથમ પખવાડીયામાં કરવું.
<p>પર્ણના રોગો</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● કાપણી પછી છોડના અવશેષોનો નાશ કરવો. ● ઉડી ખેડ અને પાકની ફેર બદલી કરવી. ● રોગ મુક્ત અને રોગ પ્રતિકારક જાતો વાવવી. ● રોગનો ઉપદ્રવ જણાય ત્યારે મેન્કોઝેબ ૭૫% અથવા ઝીનેબ ૭૫% દવાનો ૧૫ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લિ. પાણીમાં નાખી છંટકાવ કરવો.

<p>કાજલસડો (ચારકોલરોટ)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> જુવારમાં કાજલ સડાનો ઉપદ્રવ થતો હોય તો તેવા વિસ્તારોમાં ઓગસ્ટનાં પ્રથમ અઠવાડિયામાં વાવણી કરવી અથવા જુવારની વાવણી વખતે ચાસમાં ૨૦ કિ.ગ્રા. છાણીયા ખાતરમાં ૧ કિ.ગ્રા. ટ્રાઈકોડર્મા પાવડર ભેળવી છંટકાવ કરવો. અથવા જુવારની વાવણી વખતે ચાસમાં હેક્ટર દીઠ ૫ કિ.ગ્રા. પ્રમાણે થાયરમ આપવું.
<p>અંગારીયો(સ્મટ)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> આ રોગના નિયંત્રણ માટે વાવતા પહેલાં એક કિ.ગ્રા. બીજ દીઠ ૪ ગ્રામ પ્રમાણે બીજને ગંધકનો પટ આપવો. નુકશાન પામેલ કણસલા કાપી તેનો નાશ કરવો. વાવેતર માટે તંદુરસ્ત બિયારણનો ઉપયોગ કરવો.
<p>૧૩. કાપણી તેમજ ઉત્પાદન</p>	<p>દાણામાં ૨૦-૨૪% ભેજ હોય ત્યારે જ કાપણી કરવી. જેથી ૧૦-૧૫% ઉત્પાદન વધુ મળે છે. વૈજ્ઞાનિક ખેતી અપનાવવામાં આવે તો ૩૦૦૦-૩૫૦૦ કિલો દાણા અને ૧૨૦૦૦-૧૩૦૦૦ કિલો સૂકી કડબનું ઉત્પાદન હેક્ટરે મળે છે.</p>
<p>૧૪. જુવારનું આર્થિક રીતે વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટેના ચાવીરૂપ મુદ્દાઓ</p>	<ol style="list-style-type: none"> ૧. સમયસર વાવણી કરવી. ૨. બે લાઈન વચ્ચે શિયાળું જુવાર માટે ૬૦ સેમી તથા ખરીફ માટે ૪૫ સેમી અંતર રાખવું. ૩. રાસાયણિક ખાતર ૮૦-૪૦-૦૦ ના. ફો./ હે. આપવો. ૪. કટોકટી અવસ્થા જેવી કે ફુલ આવવા અને દાણા ભરાવાની અવસ્થાએ ભેજની ખેંચ વર્તાય તો પિયત આપવું. ૫. લામ પાક લેવા માટે સરખી ઉમરના પીલા રાખવા. ૬. એકમદીઠ છોડની સંખ્યા ની જાળવણી કરવી. ૭. જમીનમાં તિરાડો અટકાવવા આંતરખેડ કરવી. ૮. વિસ્તારને અનુકૂળ સારી સુધારેલી જાતોનું વાવેતર માટે પસંદગી કરવી. ૯. પાક નિંદામણ મુક્ત રાખવો. ૧૦. સજીવ તેમજ સેન્દ્રીય ખાતરોનો પુરતો ઉપયોગ કરવો. ૧૧. સમયસર પાક સંરક્ષણના પગલાં લેવા.

:: ઘાસચારાની જુવારની ખેતી પધ્ધતિ ::

૧.	જમીનની તૈયારી	:	<ul style="list-style-type: none"> ■ એક હળખેડ તથા બે કરબખેડ દ્વારા ૧૦-૧૫ સે.મી. ઊંડી ખેડ કરી જમીન ભરભરી કરી સમારથી સમતળ કરવી. ■ વાવણી મોડી થવાના સંજોગોમાં ખેતર નિંદામણ મુક્ત રાખવા, કરબથી ખેડ કરવી. ■ હેક્ટર દીઠ ૮ થી ૧૦ ટન છાણીયુ ખાતર ખેડ અગાઉ નાંખવું.
૨.	જાતની પસંદગી	:	સુધારેલી જાતો :- જીએફએસ-૩, જીએફએસ-૪, જીએફએસ-૫ અને સીએસવી-૨૧ એફ ની પસંદગી કરવી.
૩.	વાવણીનો સમય	:	ત્રણેય ઋતુમાં વાવેતર કરી શકાય છે.
૪.	બિયારણનો દર	:	૪૦ થી ૪૫ કિ.ગ્રા. / હેક્ટર
૫.	વાવણી અંતર	:	બે હાર વચ્ચે ૩૦ સે.મી ના અંતરે બીજને ઓરીને વાવણી કરવી

૬.	ખાતર	રાસાયણિક ખાતર (કિ.ગ્રા./હે)		
		નાઈટ્રોજન	ફોસ્ફરસ	પોટાશ
	પાયામાં	૪૦	૪૦	૦૦
	પુર્તિ ખાતર (૩૦ થી ૩૫ દિવસે)	૪૦	૦૦	૦૦
	કુલ	૮૦	૪૦	૦૦

૭. **નિંદામણ અને આંતરખેડ :**
જુવારના પાકમાં નિંદામણ નિયંત્રણ માટે જ્યારે પાક ૨૫ થી ૩૦ દિવસનો થાય તથા જમીનમાં વરાપની પરિસ્થિતિ આવે ત્યારે એક આંતરખેડ અને જરૂરીયાત મુજબ બે થી ત્રણ વખત હાથથી નિંદામણ કરાવવું.

૮. **પિયત :**
■ ઘાસચારા જુવારનાં પાકને જરૂરીયાત મુજબ ૧૦ થી ૧૫ દિવસના અંતરે જમીનની પ્રત મુજબ પિયતની જરૂર રહે છે.

૯. **એક થી વધુ કાપણી માટે :**
આ પાકને જમીનથી ૫ થી ૭ સે.મી. ઉચાઈએથી કાપી પિયત આપવું. પ્રથમ કાપણી ૭૦-૭૫ દિવસે ફુલ આવ્યા પછી જ કરવી જોઈએ. બીજા અને ત્રીજા વાઢમાં પણ ફુલ પછી જ કાપણી કરવી. કુમળા છોડમાં ફુલ આવ્યા પહેલાં ઝેરનું પ્રમાણ વધુ હોય છે જેથી પશુઓને લીલો ચારો નીરવો નહીં.

૧૦. **પાક સંરક્ષણ:-**

જીવાત	નિયંત્રણ
સાંઠાની માખી	<ul style="list-style-type: none"> ● બીજનો દર વધુ રાખવો (૧૦ થી ૧૨ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હે. પ્રમાણે) ● એક કિ.ગ્રા. બીજ દીઠ થાયોમેથાકઝોન ૩૦% એફ.એસ.૩ ગ્રામ અથવા ૧૦ ગ્રામ ઈમીડાકલોરપ્રીડ ૪૮% એફ.એસ પ્રતિ કિલો પ્રમાણે બધા જ બીજને દિવેલ સાથે મેળવ્યા બાદ પટ આપવો. <p align="center">અથવા</p> <ul style="list-style-type: none"> ● વાવેતર વખતે કાર્બોફ્યુરાન ૩% દાણાદાર દવા હેક્ટરે ૩૦ કિ.ગ્રા. ચાસમાં નાખવી. ● બિયારણને આ માવજત આપી સંગ્રહી રાખવાથી તેની સ્ફુરણશક્તિ ઘટતી હોય છે. આથી બિયારણને વાવતાં પહેલાં જ માવજત આપવી.

<p>ગાભમારાની ઈયળ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ● જુવારનો પાક લેતા પહેલાં આગળનાં પાકના જડીયા, મુળીયા, થડ વિગેરે અવશેષો વીણી લઈ તેનો નાશ કરવો. અને ખેતર સ્વચ્છ બનાવવું. ● એક કિ.ગ્રા બીજ દીઠ ૧૦ ગ્રામ થાયોમેથાકઝોન ૩૦% એફ.એસ. દવાને દિવેલ સાથે મેળવ્યા બાદ પટ આપવો. ● પાકમાં હેક્ટર દીઠ ફોરેટ ૧૦% દાણાદાર દવા ૧ કિલો પ્રમાણે છોડની ભુંગળીઓમાં આપવી. ● ઉભાપાકમાં ૭, ૧૪ અને ૨૧ માં દિવસે પ્રતિ હેક્ટરે ૫ લાખ જેટલી ટ્રાઈકોગ્રામા ભમરી છોડવી.
<p>રોગ</p>	<p>નિયંત્રણ</p>
<p>પર્ણના રોગો</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ● કાપણી પછી છોડના અવશેષોનો નાશ કરવો. ● ઉડી ખેડ અને પાકની ફેર બદલી કરવી. ● રોગ મુક્ત અને રોગ પ્રતિકારક જાતો વાવવી. ● રોગનો ઉપદ્રવ જણાય ત્યારે મેન્કોઝેબ ૭૫% અથવા ઝીનેબ ૭૫% દવાનો ૧૫ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લિ. પાણીમાં નાખી છંટકાવ કરવો.

પ્રકાશીત થયેલ વર્ષવાર સંશોધન પેપરો

Publications:

Research Papers- I

Sr.	Title	Author	Year
1	Variability studies in sweet sorghum (<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Green Farming Int. J.1(6): 555-558	Shinde D.A., V.C. Kodapully, P.P.Patil and B.D. Jadhav	2010
2	Genetic analysis for yield and quality traits in forage sorghum (sorghum bicolor ((L.). India J. Genet. 71(3) 241-247)	K.D.Mungra, B.D.Jadhav and Vikas khandelwal	2011
3	“Bio-ecology of sorghum spider mite <i>Oligonychus inducus</i> Hirst and influence of weather parameters. Page 60-67.	Dr K.A.Patel and Dr.G.R.Bhanderi	2013
4	Training manual on Sorghum spider mite <i>Oligonychus inducus</i> Hirst	Dr. B.G.Solanki, Dr. K.A.Patel, Dr. G.R.Bhanderi, Dr. V.R.Bhagvat and Dr.Abhishek Shukla	2013
5	Efficacy of various inert materials against <i>Sitophilus oryzae</i> in sorghum. Int. J. of Plant Protection(2014): 7(2): 389-392	Dr.G. R. Bhanderi, G. G. Radadia and D. R. Patel	2014
6	National Symposium(Paper presented) on “Future Technologies: Indian Cotton in the next Decade” at Acharya Nagarjuna University, Ganture Paper Title: “Genetic analysis for seed cotton yield and its traits in American Cotton (<i>Gossypium hirsutum</i> L.)”	Prof. A.R.Patel	2015
7	Heterosis for yield and its component characters in fodder sorghum [<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench]”. <i>Progressive Research-An International Journal</i> , Vol.11:1972-1978.	Ramesh Naik, R., Davda B.K., Patel, A.R., Pathak. V.D., Nagaraju, Y., Bhamini V.P	2016
8	Screening of Different Entries Against Shoot flies and Stem Borer Tolerance In Large Scale Varietal Trial of Grain Sorghum. <i>Journal of Plant Development Sciences</i> , Vol. 8 (7): 315-319.	G. R. Bhanderi, N. V. Radadiya, V. D. Pathak and B. K. Davda	2016
9	To Study the Bioefficacy of Different Fungicides Against the Ergot Disease of Sorghum Caused by <i>Claviceps</i> sp. Under South Gujarat Condition of Gujarat. <i>Multilogic in Science</i> , Vol. VI, ISSUE XVI: 28-31.	G. R. Bhanderi, Prashant B. Sandipan, N. V. Radadiya and B. K. Davda	2016
10	Evaluation of fungicides against fungi causing Grain mold in sorghum (<i>Sorghum bicolor</i>) <i>Pestology</i> , Vol, XLI (3): 40-45.	G. R. Bhanderi, N. V. Radadiya, V. D. Pathak and B. K. Davda	2017
11	Genotype X Environment interaction for yield and it's components in grain sorghum(<i>Sorghum bicolor</i> L. Moench) <i>AGRES- An International e. Journal</i> (2017) Vol.-6, Issue 2:302-312	Chaudhari D. R., Solanki B. G., Narwade A. V., Pathak Vilas and Chaudhari P. R.	2017
12	Heterosis studies in CMS based hybrids and their parents in grain sorghum (<i>Sorghum bicolor</i> L. Moench) <i>Trens in bio science</i> 10(22) 4337-4323, 2017	Bhagora R. N., Davda B. K., Pathak V. D., Naik R. R. and Devaliya S. D.	2017
13	Improvement in lint yield and fibre quality traits in inter and intra specific hybrids in American cotton. <i>J. Cotton Res. Dev.</i> 31(2)171-179	V. A. Lodam, V. D. Pathak, S. S. Patil and G. O. Faldu	2017
14	Biochemical plant factors affecting resistance to shoot fly, <i>Atherigona soccata</i> (Randani) in Sorghum bicolor (L.) Moench. Vol. XXXII. Gujarat Science Congress (4-5): E-15	H. V. Patel, R. K. Kalaria, G. R. Bhanderi, N. V. Radadiya and R. M. Patel	2018
15	Genotype and environment interaction effect on seed cotton yield and it's attributes in American cotton <i>Multilogical in science</i> Vol. VIII Issue-XXV 173-179	V. A. Lodam, V. D. Pathak and G. O. Faldu	2018

Popular Articles-II			
1	“Jal Vayu Parivartan na Anusandhane Pak sudharana. Gujarat Agricultural Association of Science (GAAS) news letter. 19(2) No. 27, 7, November 2015.	Davda B. K. and Dangariya C. J.	2015
2	Impact of Biotechnology in integrated pest management”, <i>Reader shelf</i> , 12(5) February:21-23.	Kalaria, R. K., Patel, H. V. and Patel Madhu	2016
3	Nanotechnology in insect pest management, <i>Reader shelf</i> , 12(7) April:51-52.	Kalaria, R. K., Patel Madhu. and Patel, H. V	2016
4	Impact of Nanotechnology in precise farming, <i>Reader shelf</i> , 12(10) July:31-32.	Kalaria, R. K., Patel Madhu. and Patel, H. V	2016
5	Impact of Nanotechnology in Agricultural field, <i>Reader shelf</i> , 13(1) July:20-21.	Kalaria, R. K., Patel Madhu. and Patel, H. V	2016
6	Swar: A Technology that sustain Agriculture, <i>Reader shelf</i> , 13(3) Decemder:26-28	Kalaria, R. K., Patel, H. V. and Patel Madhu	2016
Book- Nil			
Booklets:			
1	Mite Pest on Sorghum- an emerging threat to production in south Gujarat	K. A. Patel, V. R. Bhagvat, B. D. Jadhav and J. V. Patil	2012
Folder			
1	Sangrahit Juvarni Jivato ane tenu Niyantran (Folder)	Dr. G. R. Bhanderi, Dr. K. A. Patel, Dr. B. D. Jadhav and Prof. S. N. Gajjar	2011
2	Juvarni Jivato: Olakh ane Niyantran (Folder)	Dr. K. A. Patel, Dr. G. R. Bhanderi and Dr. B. D. Jadhav	2011
3	Juvarna Agatyana Rogo: Olakh ane Niyantran (Folder)	Dr. G. R. Bhanderi, Dr. K. A. Patel, Dr. B. D. Jadhav and Prof. S. N. Gajjar	2011
5	Gujarat mate danani ane Ghascharani Juvarni sudhareli jato (Folder)	Dr. B. G. Solanki, Dr. V. D. Pathak, Dr. G. O. Faldu and Prof. A. R. Patel	2013
6	Kharif rutu maate danani Juvarni sudhareli kheti padhati (Folder)	Dr. B. G. Solanki, Prof. S. J. Trivedi Dr. Z. N. Patel and Dr. G. O. Faldu	2013
7	Kharif rutu maate Ghascharani Juvarni sudhareli kheti padhati (Folder)	Dr. B. G. Solanki, Prof. S. J. Trivedi Dr. Z. N. Patel and Prof. A. R. Patel	2013
8	Rabi season maateni Danani Juvarni sudhareli kheti padhati	Dr. B. G. Solanki, Dr. Z. N. Patel, Dr. M. Thakur, Dr. V. D. Pathak and Prof. S. J. Trivedi	2013
9	Gujarat Juvar-38 ni sudhareli kheti padhati	Dr. B. G. Solanki	2013
10	Gujarat Juvar-42 ni sudhareli kheti padhati	Dr. B. G. Solanki, Prof. S. J. Trivedi Dr. Z. N. Patel and Dr. V. D. Pathak	2013
11	Ghascharani Juvarni CSV-21F ni sudhareli kheti padhati	Dr. B. G. Solanki, Prof. S. J. Trivedi Dr. Z. N. Patel and Prof. A. R. Patel	2013
12	Juvarna Mulyavrudhi Utpadano (Folder)	Dr. B. G. Solanki and Dr. Z. N. Patel	2013
13	Juvarni Jivato ane tenu Niyantran (Folder)	Dr. G. R. Bhanderi and Dr. B. G. Solanki	2013
14	Juvarna Rogo ane tenu niyantran	Dr. G. R. Bhanderi and Dr. B. G. Solanki	2013
15	Danani Juvarni Vaigyanik kheti Paddhatti	Dr. B. K. Davda, Prof Madhu Patel, Prof S. J. Trivedi, Prof. Nirav Radadiya and Ku. Bhamini V. Parekh	2016
16	Ghaasacharani juvarni kheti padhdhati	Dr. B. K. Davda, Dr. V. D. Pathak, Prof. L. H. Saini, Prof. M. I. Patel, Akash Jalandra and R. B. Turner	2017
17	Juvarni agatyani jivato: olakh ane niyantran	Prof. N. V. Radadiya, Prof. M. I. Patel and Dr. B. K. Davda	2017
18	Juvar na agatyna Rogo: olakh ane niyantran	Prof. N. V. Radadiya, Prof. M. I. Patel and Dr. B. K. Davda	2017

Annexure-I

બહાર પાડવામાં આવેલ વર્ષવાર ભલામણોની વિગત

List of technologies / materials generated:

Summary of technologies / materials generated

Discipline	Technology	Number
Crop Improvement	Variety / Hybrid released Grain Sorghum: 11+1=12 Fodder Sorghum: 4+0=4	16
Crop Production	Recommendation: 40	40
Crop Protection	Recommendation: Entomology: 15 Pathology: 10	25
Total		81

A. Crop Improvement:

→ Ten improved varieties and one hybrid in Grain sorghum and three improved single cut fodder sorghum varieties have been released.

→ Details of released Variety/ Hybrid

Sr. No.	Name of Variety	Year of Release	Special Features
Grain Sorghum			
1	GJ-9	1979	Late, rabi, curved ear head
2	GSH-1	1982	Kharif, pearl white grain
3	GJ-35	1982	Early (110 days) compact ear head
4	GJ-36	1986	Early kharif & Rabi (110 days) bold grain, tolerant to grain mold
5	GJ-37	1986	Early (100 days) Suitable for grain & fodder both, thin stem
6	GJ-38	1992	Suitable for late kharif in heavy rainfall area
7	GJ-39	1993	Early (100 days) Suitable for grain & fodder both, thin steam
8	GJ-40	1995	Life span 104-108 days, round, pearl white grain
9	GJ-41	1999	Early (90 days) round & pearl white grain , suitable in moist stretch condition
10	GJ-42	2009	Mid-late 110 days, round & pearl white grain , suitable for heavy rainfall area
11	GNJ-1	2016	Higher in grain yield over check GJ 38, GJ 42 and CSV-20(NC) and Grain mold resistant with less incidence of Ergot disease and stem borer as compared to better check GJ-42.
12	Phule Revti	2018 Endor seme nt	Endorsement proposal was accepted by 14 th Combined Joint AGRESO of SAUs held on 3 rd to 5 th April, 2018 at JAU, Junagadh. High grain and dry fodder yield as compared to local and national Rabi check in irrigation as well as residual moisture condition, less incidence of pest and disease
Fodder Sorghum			
1	GFS-4	1989	Early (45 days) thin steam, Leaves-12 to 15, suitable in moist stress condition
2	GFS-5	1999	50 % flowering at 55-60 days, Thick stem, tan types, stay green
3	CSV 21 F (AICSIP)	2006	50 % flowering at 70-75 days, Lowest HCN content 68 ppm
4	GFS-6	2018	Release proposal was accepted by 14 th Combined Joint AGRESO of SAUs held on 3 rd to 5 th April, 2018 at JAU, Junagadh. 50 % flowering at 77-81 days, stem thickness medium, broad leaves. Good in fodder quality parameters, less infestation of leaf blight and anthracnose

B. Crop Production:

For improved Agronomical practices total forty technologies has been developed and recommended for the sorghum growing farmers in the area of fertilizers, time and spacing of sowing, weed control, inter cropping, crop sequencing etc. as below

→ **Sowing time x fertility level interaction in sorghum variety GJ 35 : (1986)**

In South Gujarat, sorghum variety GJ 35 for grain purpose should be sown during the first fortnight of August with the basal dose of 80 kg N and 40 kg P₂O₅ per ha.

→ **Transplanting of sorghum : (1989)**

In the heavy rainfall areas of South Gujarat, when the field conditions do not permit direct sowing, the farmers can transplant the crop. The transplanting should be in the first week of August with 24 days old seedlings.

→ **Fertilizer Management for grain sorghum : (1989)**

- Farmers of South Gujarat growing sorghum GJ-36 and GJ-39 are advised to fertilize the crop at the rate of 80 kg N/ha and 40 kg P₂O₅ /ha.
- Of the total fertilizer, 50 per cent N + whole quantity of P₂O₅ should be applied at the time of sowing and remaining 50 per cent of N should be given as top dress, one month after sowing.
- The farmers who cannot afford to apply this quantity of fertilizers are advised to apply 40 kg N/ha and 40 kg P₂O₅ /ha. The method application of fertilizers will remain the same.

→ **Date of sowing for Sorghum + Tur intercropping : (1989)**

Farmers of South Gujarat growing sorghum – CSH 6 with pigeon pea in the ratio of 2 (Sorghum): 1 (pigeon pea) rows are advised to carryout sowing with the onset of monsoon. They are also advised to take recommended plant protection measures for the control of stem borer.

→ **Fertilizer management in Forage Sorghum : (1989)**

Farmers of North Saurashtra zone are advised to fertilize their forage sorghum crop (Gundri or SSG-59-3) with 60 kg N (additional net return of Rs. 1660 /ha) and 20 kg P₂O₅ /ha (additional net return of Rs.300/ha). The marginal farmers may apply 20 kg N (additional net return of Rs. 810 /ha) and 10 kg P₂O₅ (additional net return of Rs. 145/ha).

→ **Time of sowing for SORGHUM var. GJ 36 (1991)**

The farmers of South Gujarat Agro-climatic zone-II are advised to sow var. GJ 36 of Sorghum up to 20th August. Later sowing resulted in reduction in yield.

→ **Seed rate and spacing for sorghum GJ 37 (1992)**

The farmers of North Gujarat growing sorghum variety GJ 37 for dual purpose are advised to sow at a distance of 30 cm between rows using 20 kg seed rate per hectare.

→ **Fertilizer Management in Sorghum GJ – 37 : (1992)**

The farmers of North Gujarat zone are advised to apply 80 kg N/ha (ICBR 1:10.9) and 40 kg P₂O₅ /ha (ICBR 1:2.84) to sorghum variety GJ-37 to get economic return of grain and stover yield.

→ **N and P requirement of Sorghum GJ – 35 and GSH – 1 : (1992)**

The farmers of North Gujarat region growing sorghum varieties GSH-1 and GJ- 35 are advised to fertilize the crop with nitrogen and phosphorus @ 120 kg and 40 kg/ha, respectively. Of the total fertilizer, 50% nitrogen and whole quantity of P₂O₅ should be applied as basal dressing and remaining 50% of nitrogen should be given as top dressing 30 days after sowing.

For marginal farmers, it should be apply 80 kg N and 40 kg P₂O₅ per hectare with similar method of application as above.

→ **Seed Rate and Fertilizer Requirement of Fodder Sorghum : (1992)**

The farmers of North Gujarat growing variety GFS-4, are advised to sow the crop with the seed rate of 80 kg/ha and fertilize it with the application of 40 kg N/ha and 60 kg P₂O₅/ha to get economic return of green fodder yield. Of the total fertilizer, 50% nitrogen and whole quantity of P₂O₅ should be applied as basal dressing and remaining 50% of nitrogen should be given as top dressing 30 days after sowing.

→ **Seed Rate and Fertilizer Dose for Fodder Sorghum GFS – 4 : (1992)**

The farmers of South Gujarat agro climatic zone (I & II) growing sorghum variety GFS – 4 are advised to sow the crop with seed rate of 80 kg/ha and apply nitrogen and phosphorus @ 80 kg and 40 kg/ha, respectively. Of the total fertilizer, 50% nitrogen and whole quantity of P₂O₅ should be applied as basal dose and remaining 50% of nitrogen should be given as topdressing 30 days after sowing.

Marginal farmers should adopt 60 kg seed rate and 40 kg N and 40 kg P₂O₅ /ha with similar method of application as above.

→ **Fertilizer Requirement of Fodder Sorghum GFS – 4 : (1992)**

The farmers of South Gujarat (Agroclimatic zone-I and II) growing sorghum fodder variety GFS- 4 are advised to fertilize the crop with 80 kg N/ha for getting higher economic return. Of the total 80 kg nitrogen, 40 kg N/ha should be applied as basal dose, 20 kg N/ha after 1st cut immediately and remaining 20 kg N/ha at 15 days after 1st cut.

→ **Seed rate and N requirement for fodder sorghum (1993):**

The farmers of Dhari area of South Saurashtra zone growing sorghum variety GFS 4 are advised to plant the crop with the seed rate of 80 kg/ha and apply nitrogen @ 40 kg/ha to get economic return of green fodder yield. Of the total fertilizer, 50% nitrogen should be applied as basal dressing and remaining 50% of nitrogen should be given as top dressing 25 days after sowing.

→ **Fertilizer management in Sorghum – Isabgul : (1993)**

The farmers of North Gujarat Zone are advised to grow the crop of sorghum with 100% recommended dose (*i.e.* 80-40-00 NPK kg/ha) in *kharif* and the succeeding Isabgul crop should be fertilized with the 50% recommended dose (*i.e.* 25-50-00 NPK kg/ha) to get maximum economic return.

→ **Weed management in Sorghum : (1993)**

The farmers of South Gujarat Agro climatic (Zone I,II) are advised to follow weed management involving application of Atrazine as pre emergence @ 1.5 kg/ha in 600 lit. of water for getting higher economic return (C BR – 1 : 12)

→ **Weed management in sorghum for North Gujarat : (1993)**

The farmers of North Gujarat (zone IV) advised to control the weed by application of Atrazine (Pre-emergence) @ 1.5 kg/ha with one hand weeding and one interculturing for highest economical return in sorghum.

→ **Bio fertilizer in sorghum : (1993)**

For obtaining higher sorghum grain and fodder yield, seed inoculation either with Azospirillum ASA 1 (ICBR 1:10.0) or Azotobactor ABA 1 (ICBR 1:9.46) each having 10⁸ viable cell/g (200 g culture/10 kg seeds) alongwith the recommended dose of 40 kg N/ha is recommended for marginal farmers of South Gujarat.

→ **Spacing requirement of sorghum : (1994)**

The farmers of North Gujarat Agroclimatic Zone (AES-IV) growing sorghum crop for dual purpose are advised to adopt GSH-1 with a spacing of 30 x 18 cm.

→ **Spacing requirement of sorghum : (1994)**

The farmers of South Gujarat Agro climatic Zone II growing sorghum GSH-1, GJ-35-15-15 and GJ – 38 are advised to drill the crop at a distance of 45 x 12 or 60 x 9 cm for getting maximum yield. (The distance between plant to plant in a row is to be adjusted at the time of thinning)

→ **Time of sowing for sorghum : (1994)**

The farmers of South Gujarat (zone-II) are advised to sow GJ-36 between 20th July and 5th August and GJ – 39 in the first week of July for getting maximum yield.

→ **Nitrogen and phosphorus for sorghum : (1994)**

The farmers of South Gujarat (zone-II) are advised to grow sorghum GJ – 38 by fertilizing the crop by 160 kg N/ha (ICBR 1:13.4) and 60 kg P₂O₅ /ha (NICBR 1:5.3). Half of the nitrogen dose and all of the P dose are to be applied as basal and remaining half of nitrogen is to be top dressed 30 days after sowing.

→ **Nitrogen and phosphorus for sorghum : (1994)**

The farmers of North Gujarat (AES IV) growing sorghum (GJ 39) are advised to fertilize the crop with 120 kg N/ha (NICBR 1:19) and 40 kg P₂O₅ /ha (NICBR 1:4.5). Half of the nitrogen dose and all of the P dose are to be given as basal and 50% of the nitrogen to be topdressed 30 days after sowing.

→ **Fertilizer management in *Rabi* sorghum (1996)**

The farmers of South Gujarat Agroclimatic Zone (AES-V) are advised to grow *rabi* sorghum GJ 36 by fertilizing the crop with 80 kg N/ha. Though, application of P₂O₅ @ 20 kg/ha increased the yield, it was not economical.

→ **Crop geometry in sorghum : (1996)**

The farmers of South Gujarat Agroclimatic Zone (AES-V) are advised to grow *rabi* sorghum GJ 36 keeping 60 cm distance between rows and 10-12 cm distance between two plants.

→ **Seeding technique in *rabi* sorghum / sowing depth in *rabi* sorghum : (1996)**

The farmers of South Gujarat agro climatic Zone (AES V) growing *rabi* sorghum should sow the seed in the moist zone.

→ **Time of sowing for sorghum (1997):**

In North Gujarat agro climatic conditions, sorghum variety GJ – 39 should be sown at the onset of monsoon.

→ **Seed rate and spacing for sorghum GJ 37 : (1997)**

The farmers of North Saurashtra are advised to sow sorghum variety GJ – 37 with a seed rate of 40 kg/ha and inter row spacing of 30 cm.

→ **Seed rate and fertilizer requirement of sorghum : (1997)**

The farmers of North Gujarat Zone growing sorghum variety GJ – 39 for fodder purpose should use a seed rate of 50 kg/ha (CBR – 1:4.4) and fertilizer with N and P @ 80:40 kg/ha (CBR-1:3.30)

→ **Fertilizer management in sorghum : (1997)**

The sorghum (CSH – 5) growing farmers of AES-VI of North Saurashtra are advised to fertilize their crop with 60 kg N/ha (50% basal + 25% 30 DAS + 25% 45 DAS) to realize an ICBR of 1:10. Application of P was not found beneficial.

→ **Fertilizer requirement of sorghum variety GJ 40 : (1997)**

The farmers of South Gujarat zone are advised to fertilize their sorghum crop (GJ 40) with 120 kg N and 40 kg P₂O₅ /ha to get about 25% more income than from the existing recommendation.

→ **Zn and Fe requirement of sorghum (1998)**

Farmers of the AES-I of North Gujarat Agro-climatic Zone growing sorghum CV. GJ – 39 on Fe and Zn deficient light textured soils are advised to apply 3 sprays of FeSO₄ @ 0.5 per cent after 30 DAS at 10 days interval for getting higher grain yield (75 per cent). Spraying of ZnSO₄ @ 0.5 per cent also increased the yield by 44 per cent.

→ **Bio fertilizer of Sorghum Grain : (1998)**

Farmers of South Gujarat Zone AES II are advised to coat sorghum seeds with PSM strain PBA 16 (*Bacillus coagulans*) having 108 CFU/ gram carrier @ 30 g culture/kg seeds (ICBR 1:382) before seeding to save 40 kg P₂O₅ /ha and to get higher grain and stover yield.

→ **Fertilizer management in sorghum based cropping system : (1999)**

The farmers of South Gujarat zone (AES-II) adopting *kharif* sorghum (GJ 38) – cotton (Hy. 6) rotation are advised to apply 50% of recommended dose of fertilizer for sorghum (80:40) and 100% of recommended dose of fertilizer (320:00) to cotton.

→ **Response of sorghum (GJ 41) to various levels of fertilizer (2000)**

The farmers of North Gujarat (Agroclimatic Zone-IV) growing fodder sorghum var.GJ-41 are advised to fertilize the crop with nitrogen and phosphorus @ 80 kg and 40 kg/ha, respectively. Of the total fertilizer, 50 per cent of nitrogen and entire quantity of phosphorus should be applied as basal and remaining 50 per cent nitrogen as top dressing at 30 days after sowing.

→ **Varietal response to fertilizer on fodder sorghum : (2000)**

The farmers of North Gujarat (Agro climatic Zone-IV) growing fodder sorghum variety GFS-5 are advised to fertilize the crop with nitrogen and phosphorus @ 80 kg and 20 kg/ha, respectively. Of the total fertilizer, 50 per cent of nitrogen and entire quantity of phosphorus should be applied as basal and remaining 50 per cent of nitrogen as top dressing at 30 days after sowing.

→ **Nitrogen and phosphorus requirement of sorghum varieties GJ 39 and GFS 4 (2002)**

Farmers of North Saurashtra Agro climatic Zone-VI who are growing sorghum as a green fodder crop are advised to grow *Kharif* sorghum var. GJ 39 and fertilize it with 40 kg N/ha for getting maximum green fodder yield and return. Phosphorus application is not found beneficial.

→ **Response of forage sorghum to different seed rate and nitrogen levels for higher production : (2004)**

The farmers of North Saurashtra agro climatic zone VI growing forage sorghum as a green fodder crop during *Kharif* season are advised to keep the seed rate of 50 kg/ha and the crop should be fertilized with 120 kg N/ha (60 kg as a basal dose and 60 kg as a top dressing at 30 days after sowing). Phosphorus @ 40 kg/ha should be applied as common dose.

→ **Response of single cut fodder sorghum genotypes to different levels of NPK (2012)**

The farmers of south Gujarat agroclimatic zone-II growing *kharif* fodder sorghum are advised to grow genotype CSV-21F with the application of 120:60:00 kg NPK/ha (50%N and whole P as basal, while remaining 50% N as top dressing at 30 DAS) for higher fodder yield and net profit.

→ **Integrated weed management in kharif sorghum (2013)**

The farmers of south Gujarat agroclimatic zone-II growing *kharif* sorghum GJ-38 are advised to apply 0.75 kg/ha atrazine as pre emergence herbicide + one hand weeding at 50 DAS for getting higher yield and net profit.

→ **Refinement of sowing dates for *kharif* grain sorghum varieties/ promising lines under changing climate of South Gujarat (2016)**

The farmers of South Gujarat Agro-climatic Zone II (AES-II) growing *kharif* sorghum are advised to sow sorghum during onset of monsoon or within 15 days after onset of monsoon for getting higher grain yield, stover yield as well as net profit and to escape from shoot fly and stem borer attack. Late sowing of sorghum significantly reduces the grain yield, stover yield and net return.

C. Crop Protection(Entomology)

→ Control of sorghum stem borer by seedling root-dip in insecticides (24th PPSC, 1988-89)

The farmers of South Gujarat are advised to transplant the 24 days old healthy sorghum seedlings after 6 hours root dip in any one of the following insecticides.

Sr. No.	Name of insecticide	Concentration
1.	Carbofuran 35 ST	0.035%
2.	Phosphamidon 100 EC	0.03%
3.	Methyl-o-demeton 25 EC	0.05%
4.	Chlorpyriphos 20 EC	0.05%

→ Chemical control of sorghum stem borer (28th PPSC, 1992-93)

From the results of three years it can be concluded that leaf whorl application of Cartap (Paden) 4G @ 7.5 kg/ha or insecticidal spray of monocrotophos 36 WSC @ 0.04% effectively reduced the stem borer dead hearts and stem tunneling percentage

→ Chemical control of sorghum shoot fly (28th PPSC, 1992-93)

From the results of three years data as well as pooled analysis carbofuran 25 ST @ 4 or 5% (16 or 20 g/100 of seed) as a seed treatment is recommended for the control of sorghum shoot fly in South Gujarat.

→ Integrated pest management of sorghum pests (28th PPSC, 1992-93)

Combined treatment of Carborufan 3G @ 2g/m row + high seed rate @ 10 kg/ha + release of egg parasite, *Trichogramma chilonis* @ 5 lacks adults/ha on 7, 14 and 21 DAG or combined treatment of Carbofuran 3G @ 2g/m row + high seed rate @ 10 kg/ha is recommended for the control of sorghum stem borer and shoot fly.

→ Chemical control of sorghum stem borer (32nd PPSC, 1996-97)

The sorghum growing farmers are advised to spray Cypermethrin 0.005% and endosulfan 0.07% at 20 DAE and 30 DAE, respectively (ICBR 1:31.90) for the control of stem borer.

→ Chemical control of sorghum midge (32nd PPSC, 1996-97)

The sorghum growing farmers are advised to apply two sprays of profenophos @ 0.1 per cent first at penical emergence and second at 10 days after first spray (ICBR 1:10.44) for the control of sorghum midge.

→ Chemical control of sorghum earhead bug (32nd PPSC, 1996-97)

The sorghum growing farmers are advised to apply two sprays of Profenophos @ 0.1 per cent first before milking stage and second at soft dough stage (ICBR 1:12.35) for the control of earhead bugs.

→ Chemical control of earhead worm with biopesticides (32nd PPSC, 1996-97)

The sorghum growing farmers are advised to apply two sprays of HNPV @ 250 LE/ha first at flowering stage and second at dough stage (ICBR 1:25.82) for the control of earhead worms.

→ Chemical control of sorghum mite (34th PPSC, 1998-99)

Application of any one of the following pesticides at profuse build up of spider mite, *Oligonychus indicus* in sorghum is recommended for its effective and economical control under South Gujarat conditions

1. Dicofol @ 0.04% (ICBR 1:16.05)
2. Endosulfan @ 0.07% (ICBR 1:14.16)
3. Wettable sulphur @ 0.25% (ICBR 1:17.45)

→ **Chemical control of stem borer (35th PPSC, 1999-2000)**

It is recommended that the sorghum growing farmers of South Gujarat are advised to apply any one of the following insecticides for the control of stem borer

1. Mix spraying of Azadex 100@ 5% + Endosulfan 35EC @ 0.075% at 20 DAE
2. Mix spraying Azadex 100 @ 5% + Imidacloprid 200 SL @ 0.005% at 20 DAE
3. Imidacloprid 200 SL @ 0.005% at 20 DAE

→ **Development of IPM modules for the control of sorghum pests (35th PPSC, 1999-2000)**

The sorghum growing farmers of South Gujarat are advised to follow any one of the following IPM modules for the effective and ecofriendly control of sorghum pests.

Module-I

1. Use of high seed rate i.e. 10 kg/ha
2. Shoot fly: Thinning at 11 DAE, removal of shoot fly infested plants as well as thinning of unhealthy plants. Spraying of Neem formulation NSKE 3% or any other neem formulation at 12 DAE.
3. Stem borer : Release of *Trichogramma chilonis* @ 2 lakh/ha at 21 DAE (Immediately after 2nd thinning at 20 DAE as maintaining 2 lakh plants/ha on threshold basis)
4. Stem borer : Spraying of neem formulation NSKE @ 3% or any commercial product of neem on threshold basis at 30 DAE
5. Stem borer : Release of *Trichogramma chilonis* @ 2 lakh/ha on threshold basis at 44-48 DAE.
6. Mite : Spraying of Dicofol 18.5 EC @ 0.04% (Need based application)
7. Midge : Spraying of Endosulfan 35 EC @ 0.07% at 50% flowering (Need based application)
8. Head bug : Spraying of neem formulation NSKE @ 3% or any other commercial product of neem at soft dough stage.
9. Head worm : Spraying of HNPV @ 250 LE/ha dough stage on threshold basis
10. Mechanical collection of earhead pests i.e. midge, bugs and worms

Module-II

1. Use of high seed rate @ 12 kg/ha
2. Shoot fly : Spraying of Imidacloprid (confidor) 200 SL @ 0.005% at 12 DAE
3. Stem borer : Spraying of neem formulation NSKE @ 3% at 21st DAE and 44-48 DAE
4. Mite : Spraying of dicofol 18.5 EC @ 0.04% (Need based application)
5. Midge : Spray of Endosulfan 35 EC @ 0.075% at 50% flowering (Need based application)
6. Head bug : Hand collection of bugs giving full pressure using polythene bag containing a cotton swab soaked in 2 ml of Ethyl acetate or Benzene
7. Head worms : Release of *Trichogramma chilonis* @ 2 lakh/ha on threshold basis.

→ **Chemical control of shoot fly and stem borer by seed treatment (2nd PPSC of NAU, 2005-06)**

Under South Gujarat conditions, following insecticides are recommended as a seed treatment for the control of shoot fly and stem borer in sorghum

1. Seed soaking in solution of endosulfan @ 0.07% + CaCl₂ @ 2% for 8 hours (CBR 1:50.87)
2. Thiamethoxam 70 WS @ 2 g ai/kg seed (CBR 1:50.58)
3. Thiamethoxam 35 FS @ 2 g ai/kg seed (CBR 1:41.56)

→ **Low cost ecofriendly IPM module for the control of sorghum pests (2nd PPSC of NAU, 2005-06)**

For the control of sorghum shoot fly and stem borer any one of the following IPM modules is recommended for the farmers of South Gujarat.

1. Normal sowing with normal seed rate @ 8 kg/ha + seed soaking for 8 hours in solution of endosulfan @ 0.07% + CaCl₂ @ 2% + whorl application of carbofuran 3G @ 7.5 kg/ha at 30 DAE (CBR 1:25.65)
2. Late sowing (15 days late) with high seed rate @ 10 kg/ha + seed soaking for 8 hours in solution of endosulfan @ 0.07% + CaCl₂ @ 2% + whorl application of carbofuran 3G @ 7.5 kg/ha at 30 DAE (CBR 1:22.52)

→ **Chemical control of sorghum mite *Oligonychus indicus* (8th PPSC of NAU, 2011-12)**

Sorghum crop grower of South Gujarat are recommended to spray propergite 0.06% (Net BCR 1:5.5) or dicofol 0.04% (Net BCR 1:9.1) (two spray) at the initiation of sorghum mite.

→ **Chemical control of sorghum shoot fly and stem borer (14th PPSC of NAU, 2017-18)**

Sorghum growers of South and North Gujarat are advised to treat seeds with thiamethoxam 30 FS @ 3g/kg seeds before sowing or treat seeds with thiamethoxam 30 FS @ 3g/kg seeds before sowing alongwith spraying of Neem base pesticide 1500 ppm @ 35ml/10 lit .of water after 30 days of emergence of crop to manage the sorghum shoot fly and stem borer.

Crop Protection (Pathology)

(1) Sugary Disease

1978

- (A) 20th July sowing were found the most suitable time for escaping from or minimizing sugary infection and also harvest significantly higher grain and fodder yield.
- (B) The two sprays of Ziram 0.2% i.e. first at boot leaf stage and second at 50% flowering with Carbaryl 0.25% could reduce the sugary infection to considerable extent and simultaneously give significantly higher grain and fodder yield.

1999

- (C) (34th PPSC of GAU) Hexaconazole 5 EC @ 0.1% or neem fresh leaves extract @ 15% or garlic extract @ 15% at emergence of flowering and 10 days after first spray for effective management of sugary disease in sorghum.

2015

- (D) (11th PPSC of NAU) For effective and economic management of sorghum ergot can be done with two sprays of Hexaconazole 5% SC @ 0.005% at an interval of 15 days commencing from 15 days after emergence of earhead.

(2) Grain Mold.

1978

- (A) Two sprays of Maneb 0.2% after flowering first immediately after rains and second spray after 10 days if wet cloudy weather continue help in reducing head mold infection effectively second best choice for head mold is Captan 0.2% + Aureofungin 200 ppm.

1991

- (B) (26th PPSC of GAU) Two sprays of 0.2% thiram + 0.05% Carbendazim or 0.2% Mancozeb + 0.2% captan or 0.2% captan + 200ppm Aureofungin. The first spray should commence at the completion of flowering and the second milk stage.

2015

(C) (11th PPSC of NAU) For effective and economic management of grain mold in sorghum is done with three sprays of Carbendazim (12%) + Mancozeb (63%) @ 0.2% at an interval of 15 days commencing from 15 days after emergence of earhead.

(3) Charcoalrot

1978

(A) Soil application of Thiram (@4.5-5.0 kg/ha) at sowing three helps in reducing the charcoal rot infection to a considerable extent, result in higher grain and fodder yield of sorghum.

(4) Biofertilizers

1994

(A) (29th PPSC of GAU) For obtaining higher sorghum grain and fodder yields, seed inoculation either with Azospirillum ASA1 or Azotobacter ABA1 each having 10^8 viable cells /g (200g culture/10kg seeds) alongwith the recommended dose of 40kg N/ha is recommended for marginal farmers of South Gujarat.

1998

(B) (33rd PPSC of GAU) Farmers of South Gujarat Zone (AES II) growing sorghum are advised to coat seeds with PSM strain PBA16 (Bacillus coagulans) having 10^8 CFU/g carner @ 30g culture/kg seeds before seeding to save 40kg P_2O_5 /ha and to get higher grain and Stover yield.

મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર
નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી
અઠવા ફાર્મ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૭

આરટીઆઈ કાયદાની કલમ૪(૧) B(XV), કલમ૫(૩), કલમ૬(૪) મુજબની માહિતી

કચેરીનું નામ	જાહેર માહિતી અધિકારી (P.I.O)	મદદ.જાહેર માહિતી અધિકારી (A.P.I.O)	પ્રથમ એપેલેટ ઓથોરીટી	RTI-2005 હેઠળની માહિતી અંગેની કામગીરી
સંશોધન વૈજ્ઞાનિકશ્રી મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, સુરત	ડૉ.ભરત કે. દાવડા ઈ/યા સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(જુવાર) સંપર્ક:૦૨૬૧-૨૬૬૮૧૩૨ મો.૦૯૩૭૯૫૬૭૦૦૦	ડો. વી. ડી. પાઠક મદદનીશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક મો.૦૯૭૨૪૩૦૨૫૭૧	સંશોધન નિયામકશ્રી નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી	જુવાર સંશોધનને લગતી કામગીરી

જાહેર માહિતી અધિકારીશ્રી અને
ઈ/યા.સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(જુવાર)
મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર
નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી
અઠવા ફાર્મ,સુરત

એનેક્ષર—એ

(સામાન્ય વહીવટ વિભાગનાં તા.૦૧/૦૫/૨૦૦૮ ના પરિપત્ર ક્રમાંક : પીએડી-૧૦-૨૦૦૭-૩૩૫૩૬૪-
આરટીઆઈ સેલનું બિડાણ)

પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે માહિતી અધિકાર અધિનિયમની કલમ-૪ અંતર્ગત સ્વયં જાહેર કરવાની બાબતો "પ્રોએક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર" (P.A.D.) મારા વિભાગ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે અને તા. ૦૧/૦૫/૨૦૧૮ ની સ્થિતિએ વડી કચેરીની મંજૂરી મેળવી અદ્યતન કરવામાં આવેલ છે.

તારીખ : /૦૫/૨૦૧૮

ડૉ. ભરત કે. દાવડા
જાહેર માહિતી અધિકારી અને
ઈ/ચા.સંશોધન વૈજ્ઞાનિક(જુવાર)
મુખ્ય જુવાર સંશોધન કેન્દ્ર,
અઠવા ફાર્મ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૭
ફો.નં. ૦૨૬૧-૨૬૬૮૧૩૨
ઈ-મેઈલ : surat@millet.res.in
વેબ સાઈટ : www.nau.in

એનેક્ષર—બી

(સામાન્ય વહીવટ વિભાગનાં તા.૦૧/૦૫/૨૦૦૮ ના પરિપત્ર ક્રમાંક : પીએડી-૧૦-૨૦૦૭-૩૩૫૩૬૪-
આરટીઆઈ સેલનું બિડાણ)

પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે માહિતી અધિકાર અધિનિયમની કલમ-૪ અંતર્ગત સ્વયં જાહેર કરવાની બાબતો "પ્રોએક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર" (P.A.D.) મારા વિભાગ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે અને તા. ૦૧/૦૫/૨૦૧૮ ની સ્થિતિએ અમારી મંજૂરી મેળવી અદ્યતન કરવામાં આવેલ છે.

તારીખ : /૦૫/૨૦૧૮

સંશોધન નિયામકશ્રી
નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી
નવસારી

પ્રોએક્ટીવ ડીસ્ક્લોઝર (P.A.D.)

મુખ્ય જીવાર સંશોધન કેન્દ્ર

નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી

અઠવા ફાર્મ, સુરત-૩૯૫૦૦૭